

Justitiedepartementet
ju.L1@regeringskansliet.se
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ref: ju2025/01509

Yttrande över SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser

Holmen Skogs yttrande över förslaget

Sammanfattning

Holmen Skog har tagit del av utredningen koordinatbestämda fastighetsgränser. Sammanfattningsvis anser Holmen att koordinatbestämda fastighetsgränser är att förorda och ett naturligt steg i det alltmer digitala samhället. Förändringen skulle innebära stora fördelar för skogsbruket men det finns nackdelar som behöver beaktas och utredas närmare. Vi anser att en tydlig strategi med tidplan för införandet och incitament för digitala koordinater behövs för med utredningens förslag kommer det att ta en oöverskådlig lång tid innan förslaget blir mer allmänt realiserat, framför allt gällande landets skogsfastigheter.

Ett successivt införande (15)

Skogsbruket skulle underlättas betydligt om samtliga fastighetsgränser var koordinatbestämda. Det skulle tex möjliggöra maskinstyrning med minimerad risk för avverkning över fastighetsgränser samt undvarandet av tidsödande lokalisering och snitsling av fastighetsgränser. Förslaget att successivt införa digitala koordinater anser vi behöver utredas närmare. Hur många år ska övergången till digitala koordinater få ta? Det anges att ett succesivt införande kan ske inom rimlig tid – vad menas med rimlig tid? Vi anser att en strategi med tidplan behöver tas fram för införandet av digitala koordinater.

Koordinatbestämning (15.2–3)

Att koordinatbestämning skulle ske endast där det finns en samhällsnytta eller när fastighetsgränser bildas eller bestäms anser vi inte vara tillräckligt framåtsyftande. Hur många gränser för skogsfastigheter har ändrats sedan laga skiftet? Ofta sker fastighetsbildningar för skogsfastigheter utan att gränserna ändras. Det är mycket vanligt att hela skiften regleras och nya fastighetsgränser som bildas får följa naturliga gränser tex en strandlinje, dvs gränsen skapas utan inmätning av den nya fastighetsgränsen. Utan en tydlig tidplan för införandet kan det ta en oöverskådliga lång tid innan vi har digitala koordinater för skogsfastigheterna i landet.

Rättsligt klara gränser (15.4)

Holmen anser att förslaget är bra att befintliga och rättligt klara fastighetsgränser kan bestämmas med koordinater.

Överenskommelse (15.5, 16.6)

Om läget för en fastighetsgräns är oklar väljer redan idag grannar ofta att komma överens om läget i stället för att begära fastighetsbestämning. Orsaken till detta är generellt de höga lantmäterikostnaderna. Utredningens förslag att det ska vara möjligt att teckna en överenskommelse om fastighetsgränser är visserligen bra men de krav som uppställts kommer troligen att begränsa antalet överenskommelser. Det anges att lantmäteriet inte ska utföra några tekniska arbeten, vad innebär det för fastighetsägaren? Innebär det att fastighetsägarna själva ska stå för uppgifter om koordinater och kunna visa att de ligger inom rätt noggrannhet? Precis som utredningen konstaterat har privatpersoner generellt inte tillgång till mätutrustning. Utredningen behöver förtydliga hur det tekniska arbetet ska utföras.

Praktiska utmaningar vid mätning (11.6.2-3)

Att helt förlita sig på att nyttja GNSS med Nätverks-RTK för att bestämma eller finna fastighetsgränser är utmanade på olika sätt. GNSS teknik gör oss beroende av andra länders satellitsystem. Oro och konflikter i världen kan leda till att systemen stängs vilket då i förlängningen gör att vi tappar all kännedom om gränserna.

Nätverks-RTK kräver mobiltäckning och det finns fortfarande många områden framför allt inom täta och branta skogsområden i Norrlands inland där det saknas mobiltäckning.

Koordinater syns inte i den fysiska miljön (12.3.1)

Utvecklingen som föreslås i utredningen riskerar att leda till att fastighetsägare har sämre uppfattning om sina gränser. Ett system där fastighetsgränser bestäms enbart med koordinater och inte fysiska gränsmarkeringar leder till att fastighetsägaren som regel inte kan återskapa gränsen själv. Utredningen föreslår visserligen att fastighetsägare i samband med lantmäteriförrättning ska kunna begära att få gränser markerade på marken men det kommer att innebära en extra kostnad. Lantmäteriförrättningar är redan idag en dyr historia så det är troligt att fastighetsägare vill minimera sina kostnader. Utredningen för inte heller fram hur privatpersoner själva ska finna sina fastighetsgränser på ett praktiskt sätt.

Inga riktade insatser (15.7)

Utredningen föreslår att inga riktade insatser ska ske för att driva på genomförandet av digitala koordinater. Utredaren anser att reformen i stället ska utvärderas efter sex-sju år. Vi anser precis som utredningen att det finns stora samhällsvinster med digitala koordinater men för att driva igenom en övergripande reform behövs incitament. Frågan behöver analyseras närmare men vi anser att staten behöver ta initiativ och ta fram incitament för att driva igenom reformen så snart som möjligt.

För Holmen Skog
2026-01-20

Nora Gustafsson
Fastighetsansvarig Region Mitt

Maria Hedqvist
Fastighetschef